

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Διεύθυνση Σπουδών
& Φοιτητικής Μέριμνας
Υπεύθυνη: Χρ. Φραγκούλη
Τηλέφωνο: 210-4142238
Fax: 210-4142412

Πειραιάς 19 Ιουνίου 2017
Αριθ. Πρωτ. 20173310

- Προς: 1) Αναπληρωτές Πρύτανη
2) Κοσμήτορες Σχολών
3) Προέδρους Ακαδημαϊκών Τμημάτων
4) Δ/ντες ΠΜΣ
5) Προϊσταμένους Δ/νσεων
6) Γραμματείς Σχολών
7) Γραμματείς Ακαδημαϊκών Τμημάτων
8) Δικηγόρο κ. Φιλ. Καμπούρη
9) Προϊστάμενο Κ.Ε.Π.Π.

Θέμα : Έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών

Σας γνωρίζουμε ότι, η Σύγκλητος Ειδικής Σύθεσης στη συνεδρίαση της στις 15 Ιουνίου 2017, ενέκρινε τον Κανονισμό Λειτουργίας Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Πανεπιστημίου, τον οποίο σας διαβιβάζουμε σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Ο Πρύτανης

Καθηγητής Νικόλαος Γεωργόπουλος

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2017

Άρθρο 1

1. Γενικά

Το Πανεπιστήμιο έχει σύμφωνα με το νόμο 3685/08 την ευθύνη του σχεδιασμού, της οργάνωσης και λειτουργίας Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) τα οποία πληρούν προϋποθέσεις που εγγυώνται υψηλό επίπεδο σπουδών.

Το πρώτο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί σε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) άρχισε να λειτουργεί στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς το 1995. Από τότε και μέχρι σήμερα τόσο η ποσοτική ανάπτυξη όσο και η ποιοτική βελτίωση των ΠΜΣ είναι ραγδαία. Το 2017 έτος κατάρτισης του παρόντος Κανονισμού λειτουργούν είκοσι έξι (26) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών εκ των οποίων ένα (1) διατμηματικό, ενώ έχουν εγκριθεί και θα λειτουργήσουν τρία (3) νέα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Επίσης το Πανεπιστήμιο Πειραιώς συμμετέχει ως συνεργαζόμενο σε τέσσερα (4) Διαπανεπιστημιακά – Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η υψηλή ποιότητα αυτών των ΠΜΣ καταδεικνύεται στην Έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης του Πανεπιστημίου Πειραιώς που πραγματοποιήθηκε το Μάιο του 2016 από την Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (Α.Δι.Π.). Στην Έκθεση γίνεται εκτενής αναφορά με θετικά σχόλια για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών τόσο για την καλή οργάνωσή τους όσο και για το γεγονός ότι ανταποκρίνονται στις ακαδημαϊκές ανάγκες και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Για το λόγο αυτό αξιολογήθηκαν με άριστη βαθμολογία «Worthy of Merit».

2. Οι σκοποί των ΠΜΣ

Οι σκοποί των ΠΜΣ είναι οι ακόλουθοι:

- Η παροχή σύγχρονων γνώσεων υψηλής στάθμης στα ιδιαίτερα γνωστικά αντικείμενα των ΠΜΣ.
- Η υποστήριξη της έρευνας, εμπειρικής και θεωρητικής.
- Η στενή σύνδεση των προγραμμάτων σπουδών με τις πραγματικές ανάγκες των ελληνικών επιχειρήσεων, των οργανισμών, της οικονομίας και της κοινωνίας γενικότερα.
- Η δημιουργία μιας οργανωτικής υποδομής, που να ενισχύει τη συνεργασία με αντίστοιχα ΠΜΣ του εξωτερικού.
- Η στενή και συστηματική συνεργασία μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων.
- Η επαρκής κατάρτιση στελεχών με γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για να εργαστούν στον ιδιωτικό ή στο δημόσιο τομέα, σε επιχειρήσεις, σε οργανισμούς στη δημόσια διοίκηση και να συμβάλλουν με τις γνώσεις τους στην ανάπτυξη των ελληνικών επιχειρήσεων, ιδιωτικών και δημοσίων και της ελληνικής οικονομίας γενικότερα.
- Η παροχή ουσιαστικών αλλά και τυπικών προσόντων στους φοιτητές που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε διδακτορικό επίπεδο.

Άρθρο 2

Έγκριση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τα ΠΜΣ εντάσσονται μέσα στο πλαίσιο των σκοπών και της γενικότερης αποστολής του Ιδρύματος. Αναφέρονται σε συγγενή με τα ακαδημαϊκά τμήματα επιστημονικά πεδία και αποσκοπούν στη μετάδοση και προαγωγή της επιστημονικής γνώσης για την κάλυψη εκπαιδευτικών, ερευνητικών και εν γένει αναπτυξιακών αναγκών της χώρας.

Την ευθύνη για την οργάνωση και λειτουργία ΠΜΣ έχει το Τμήμα εκείνο του Πανεπιστημίου το οποίο καλύπτει το αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο του ΠΜΣ. Κάθε Τμήμα μπορεί να συνεργάζεται με άλλα Τμήματα είτε του ίδιου ΑΕΙ είτε άλλου ΑΕΙ είτε της ημεδαπής είτε αναγνωρισμένων ομοταγών ΑΕΙ της αλλοδαπής. Στην περίπτωση αυτή, τη διοικητική

υποστήριξη του Διατμηματικού ΠΜΣ αναλαμβάνει ένα από τα συνεργαζόμενα Τμήματα, το οποίο αναφέρεται στο διατμηματικό πρόγραμμα, όπως ο Νόμος ορίζει. Είναι δυνατή η οργάνωση και λειτουργία ξενόγλωσσων ΠΜΣ.

Τα ΠΜΣ ύστερα από τεκμηριωμένη μελέτη - εισήγηση μέλους ή μελών ΔΕΠ του Τμήματος - εγκρίνονται κατ'αρχήν από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος ή των οικείων Τμημάτων αν πρόκειται για Διατμηματικό ΠΜΣ. Στη συνέχεια υποβάλλονται στη Σύγκλητο Ειδικής Σύνοψης (ΣΕΣ) για έγκριση. Στην περίπτωση Διατμηματικού ΠΜΣ από διαφορετικά ΑΕΙ, απαιτείται η έγκριση όλων των ΣΕΣ. Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις η τελική έγκριση του ΠΜΣ γίνεται με απόφαση του Πρύτανη –και σε περίπτωση Διαπανεπιστημιακού ΠΜΣ ή Διακρατικού-Διαπανεπιστημιακού ΠΜΣ από τον Πρύτανη του επισπεύδοντος ιδρύματος-, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 3

Οργάνωση - Όργανα Λειτουργίας Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Αρμόδια όργανα λειτουργίας των ΠΜΣ είναι:

1. Η Σύγκλητος Ειδικής Σύνοψης.
2. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης (ΓΣΕΣ) των οικείων Τμημάτων και σε περίπτωση διατμηματικού ΠΜΣ η Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ).
3. Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ.
4. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ.
5. Ο αναπληρωτής Πρύτανης για θέματα Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού.

Συγκεκριμένα:

1. Η Σύγκλητος Ειδικής Σύνοψης περιλαμβάνει τα μέλη ΔΕΠ που με οποιαδήποτε ιδιότητα είναι μέλη της Συγκλήτου και τους δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών. Η ΣΕΣ είναι αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα, που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές.
2. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και δύο (2) εκπροσώπους μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Η ΓΣΕΣ είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για ΠΜΣ, την έγκριση του Προϋπολογισμού, τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των μελών των εξεταστικών επιτροπών, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και κάθε άλλο θέμα, που προβλέπεται από επί μέρους διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση διατμηματικού ΠΜΣ τις αρμοδιότητες της ΓΣΕΣ ασκεί Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ). Η ΕΔΕ συγκροτείται από μέλη των αντίστοιχων ΓΣΕΣ των οικείων τμημάτων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και τα οποία εκλέγονται από τη ΓΣΕΣ κάθε Τμήματος.

Η ΓΣΕΣ ή η ΕΔΕ ορίζει το Διευθυντή ΠΜΣ και τη Συντονιστική Επιτροπή εκάστου ΠΜΣ.

3. Η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και τα οποία ορίζονται από την ΓΣΕΣ. Η ΣΕ έχει διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης ανάλογα με την απόφαση του Τμήματος και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και συντονισμό λειτουργίας του ΠΜΣ. Της ΣΕ προεδρεύει ο Διευθυντής του οικείου ΠΜΣ.

4. Ο Διευθυντής για κάθε ΠΜΣ προεδρεύει της ΣΕ, ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος ή στην περίπτωση του διατμηματικού ΠΜΣ της ΕΔΕ για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης. Ο διευθυντής ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, είναι του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, προεδρεύει της ΕΔΕ στην περίπτωση του διατμηματικού ΠΜΣ και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος. Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών εισηγείται στη ΓΣΕΣ ή στην ΕΔΕ κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή του ΠΜΣ.
5. Ο Αναπληρωτής Πρύτανη για θέματα Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού, έχει τις αρμοδιότητες οι οποίες του έχουν ανατεθεί, για θέματα σχετικά με τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και τον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών.

Άρθρο 4 **Κανονισμοί Λειτουργίας ΠΜΣ**

Κάθε ΠΜΣ που λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς συντάσσει ιδιαίτερο Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ, ο οποίος διέπεται από τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, τις γενικές αρχές του παρόντος Κανονισμού και περιλαμβάνει επιπλέον ειδικούς όρους που καλύπτουν τις ιδιαίτερες απαιτήσεις κάθε ΠΜΣ.

Με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ σε περίπτωση Διατμηματικών ΠΜΣ και στη συνέχεια της ΣΕΣ εγκρίνεται ο κανονισμός λειτουργίας του ΠΜΣ, ο οποίος καθορίζει τις κατηγορίες υποψηφίων, τα κριτήρια επιλογής και τον τρόπο εισαγωγής τους, τις ημερομηνίες και τις διαδικασίες εγγραφής των ενδιαφερομένων, τις υποχρεώσεις των φοιτητών, τη δομή του προγράμματος, και άλλες διατάξεις που διέπουν το συγκεκριμένο ΠΜΣ.

Άρθρο 5 **Κατηγορίες Υποψηφίων για Φοίτηση σε ΠΜΣ**

Οι κατηγορίες υποψηφίων που γίνονται δεκτοί στα ΠΜΣ προσδιορίζονται στην ιδρυτική απόφαση εκάστου ΠΜΣ.

Άρθρο 6 **Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Υποψηφίων για τα ΠΜΣ**

Η επιλογή των εισακτέων στα ΠΜΣ γίνεται από Επιτροπή μελών ΔΕΠ (Επιτροπή Επιλογής) του ή των οικείων Τμημάτων, που συγκροτείται με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ. Τα κριτήρια είναι συγκεκριμένα και γίνονται γνωστά στους υποψηφίους με την προκήρυξη του ΠΜΣ.

Τυπικά κριτήρια επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνουν:

- α) Βαθμό(οί) πτυχίου(ων).
- β) Γνώση ξένης γλώσσας ή ξένων γλωσσών.
- γ) Συνάφεια του Τμήματος προέλευσης με το ΠΜΣ.
- δ) Είδος και εύρος εργασιακής ή/και ερευνητικής εμπειρίας.
- ε) Συνέντευξη.
- στ) Συστατικές επιστολές από μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ ή / και από εργοδότη.
- ζ) Πρόσθετα κριτήρια που ορίζει με απόφασή της η ΓΣΕΣ του Τμήματος

Τα κριτήρια επιλογής καθώς και οι λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων αυτών (μόρια, συντελεστές, κ.λπ.) καθορίζονται με απόφαση της ΓΣΕΣ κάθε Τμήματος ή της ΕΔΕ και περιγράφονται με λεπτομέρεια στον Κανονισμό Λειτουργίας του οικείου ΠΜΣ.

Η Επιτροπή Επιλογής μπορεί να αποφασίσει, μετά από σύμφωνη γνώμη της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ, τη διεξαγωγή πρόσθετων (εσωτερικών) εξετάσεων για όλους ή για μερικούς υποψηφίους. Την ύλη και το χρόνο των εξετάσεων αυτών καθορίζει η Επιτροπή Επιλογής.

Η διαδικασία επιλογής διενεργείται από την Επιτροπή Επιλογής, η οποία:

- α) Καταρτίζει πλήρη κατάλογο όσων έχουν υποβάλει αίτηση.
- β) Απορρίπτει τους υποψηφίους που δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια σε περίπτωση που έχουν τεθεί τέτοια από τη ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ και περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ.
- γ) Καλεί σε συνέντευξη όσους υποψηφίους αποφασισθεί να κληθούν. Η συνέντευξη γίνεται από τα μέλη της Επιτροπής Επιλογής.
- δ) Οργανώνει τυχόν εσωτερικές εξετάσεις για τους υποψηφίους που θα κριθεί απαραίτητο.
- ε) Ιεραρχεί βαθμολογικά τους υποψηφίους και υποβάλλει την πρότασή της για την τελική επιλογή στη ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ.

Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων επικυρώνεται από τη ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ.

Άρθρο 7

Διάρκεια Σπουδών - Όροι Φοίτησης - Πρόγραμμα Μαθημάτων.

Οι όροι φοίτησης περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων στον Κανονισμό Λειτουργίας κάθε ΠΜΣ. Κάθε υποψήφιος, πριν εγγραφεί, σφείλει να λαμβάνει γνώση αυτού του Κανονισμού και να δηλώνει εγγράφως ότι αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του ΠΜΣ. Τα διδασκόμενα μαθήματα ορίζονται στην ιδρυτική απόφαση του ΠΜΣ. Είναι δυνατό, με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος και έγκριση της ΣΕΣ να γίνεται τροποποίηση του προγράμματος μαθημάτων και ανακατανομή αυτών μεταξύ των εξαμήνων. Η τροποποίηση του προγράμματος μαθημάτων περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ.

Στον ίδιο Κανονισμό ορίζονται οι προϋποθέσεις κτήσης του ΜΔΕ, που περιλαμβάνουν τον συνολικό αριθμό των απαιτούμενων πιστωτικών μονάδων και άλλες υποχρεώσεις, όπως η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, μπορεί να αντικαθίσταται με άλλον πρόσφορο επιστημονικό τρόπο, που κρίνεται τεκμηριωμένα ότι ισοδυναμεί με την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας και αναφέρεται ρητά στην ιδρυτική απόφαση του ΠΜΣ.

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η Ελληνική ή /και άλλη γλώσσα που ορίζεται στην ιδρυτική απόφαση. Για να διευκολυνθεί η διεθνοποίηση των ΠΜΣ (π.χ. πρόσκληση ξένων διδασκόντων) δύναται να διδάσκονται μαθήματα σε άλλη επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παρακολούθηση όλων των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και διαπιστώνεται με ευθύνη του διδάσκοντος.

Για κάθε μάθημα υπάρχει όριο απουσιών το οποίο αναφέρεται ρητά στον Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ. Σε περίπτωση υπέρβασης του ορίου αυτού ο φοιτητής θεωρείται αποτυχών στο μάθημα αυτό.

Εφόσον προβλέπεται στον Κανονισμό του, το κάθε ΠΜΣ έχει τη δυνατότητα να αναγνωρίσει σε

φοιτητές του μαθήματα από προηγούμενες ολοκληρωμένες μεταπτυχιακές σπουδές ομοταγών ιδρυμάτων.

Η χρονική διάρκεια κάθε ΠΜΣ ορίζεται από την Ιδρυτική Απόφαση του ΠΜΣ και δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα έτος (δύο εξάμηνα – 60 πιστωτικές μονάδες). Σε περίπτωση λειτουργίας ΠΜΣ μερικής φοίτησης η διάρκειά του πρέπει να είναι τουλάχιστον κατά ένα εξάμηνο μεγαλύτερη από αυτή του ΠΜΣ πλήρους φοίτησης. Μέρος του χρόνου αυτού, που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τρεις μήνες, διατίθεται για τη συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, εφόσον αυτή προβλέπεται.

Ο φοιτητής είναι υποχρεωμένος να ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές του σπουδές σε χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της προβλεπόμενης διάρκειας στο αντίστοιχο ΠΜΣ. Μετά την πάροδο αυτού του διαστήματος ο φοιτητής διαγράφεται από το ΠΜΣ εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανωτέρας βίας, με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ είναι δυνατό να δοθεί αναστολή φοίτησης μέχρι δώδεκα (12) μήνες.

Άρθρο 8

Δίδακτρα – Υποτροφίες – Οικονομική Υποστήριξη

1. Με αιτιολογημένη γνώμη της ΓΣΕΣ του Τμήματος ή της ΕΔΕ και απόφαση της ΣΕΣ του Πανεπιστημίου ή των Πανεπιστημίων μπορεί να προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων και το ύψος αυτών, σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε ΠΜΣ.

Οι οικονομικές υποχρεώσεις των φοιτητών περιέχονται είτε στον Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ είτε κοινοποιούνται εγγράφως ή ηλεκτρονικά στους ενδιαφερόμενους. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να καταβάλλουν τα δίδακτρα όπως ορίζει ο Κανονισμός Λειτουργίας του ΠΜΣ.

2. Το Πρόγραμμα μπορεί να παρέχει έναν αριθμό υποτροφιών σε φοιτητές πλήρους ή μερικής φοίτησης σύμφωνα με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ. Οι υποτροφίες μπορεί να καλύπτουν μέρος ή το σύνολο των διδάκτρων. Η οικονομική υποστήριξη στους φοιτητές παρέχεται από πάσης φύσεως έσοδα του ΠΜΣ.

Οι υποτροφίες δίνονται σε φοιτητές Προγραμμάτων πλήρους ή μερικής φοίτησης με βάση ακαδημαϊκά κριτήρια ή προσφορά υπηρεσιών στο ΠΜΣ σύμφωνα με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ και εγγράφονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Προγράμματος. Τυχόν υποχρεώσεις των υποτρόφων καθορίζονται με απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ.

Άρθρο 9

Εξετάσεις - Έλεγχος Γνώσεων - Διαγραφή Λόγω Ανεπαρκούς Επίδοσης

Η τελική αξιολόγηση και βαθμολογία στα επιμέρους μαθήματα του ΠΜΣ καθορίζεται από τον διδάσκοντα, ο οποίος μπορεί να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή και προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε εργασίες ή εργαστηριακές ασκήσεις. Για την εξέταση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του φοιτητή ορίζεται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος τριμελής επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων - ο οποίος πρέπει να είναι μέλος ΔΕΠ - και δύο (2) άλλα μέλη ΔΕΠ ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' ή διδάσκοντες στο ΠΜΣ οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος.

Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών

ορίζεται από το μηδέν (0) ως το δέκα (10): άριστα από οκτώ και πενήντα (8,50) μέχρι δέκα (10), λίαν καλώς από έξι και πενήντα (6,50) ως και οκτώ και σαράντα εννέα (8,49), καλώς από πέντε (5) ως και έξι και σαράντα εννέα (6,49), αποτυχών από μηδέν (0) έως και τέσσερα και ενενήντα εννέα (4,99).

Ο βαθμός του ΜΔΕ καθορίζεται από τους βαθμούς των μαθημάτων του Προγράμματος και το βαθμό της μεταπτυχιακής εργασίας με τρόπο που αποφασίζει η ΓΣΕΣ, ή σε περίπτωση Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, η ΕΔΕ. Οι αποφάσεις αυτές περιέχονται στους οικείους Κανονισμούς Λειτουργίας των ΠΜΣ. Ο βαθμός του ΜΔΕ με ευθύνη της Γραμματείας, καταχωρείται στον ατομικό φάκελο του φοιτητή.

Κάθε ΠΜΣ ορίζει ένα μέγιστο αριθμό μαθημάτων ανά εξάμηνο στα οποία ο φοιτητής επιτρέπεται να αποτύχει. Στον Κανονισμό Λειτουργίας κάθε ΠΜΣ καθορίζονται ειδικές περιπτώσεις ανωτέρας βίας (ασθένεια, φόρτος εργασίας, κ.λπ.) κατά τις οποίες δύναται να επιτρέπεται μεγαλύτερος αριθμός μαθημάτων.

Περιπτώσεις παραπτώματων όπως αντιγραφή στις εξετάσεις ή στην εκπόνηση εργασιών και στην επίλυση ασκήσεων, ανάρμοστη συμπεριφορά κ.λπ., συνεπάγονται διαγραφή από το Πρόγραμμα μετά από απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ.

Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του διδάσκοντος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και καταστρέφονται, εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία. Η καταστροφή τους είναι καλύτερα να γίνεται σε συσκευές καταστροφής εγγράφων του ιδρύματος και τα προϊόντα της καταστροφής να ανακυκλώνονται.

Άρθρο 10

Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο - Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Το ακαδημαϊκό ημερολόγιο καθώς και το ωρολόγιο πρόγραμμα καταρτίζονται, στο πλαίσιο του ακαδημαϊκού ημερολογίου του Πανεπιστημίου Πειραιώς, με ευθύνη του Διευθυντή κάθε ΠΜΣ και εγκρίνονται από τη ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ.

Με την εγγραφή του σε ΠΜΣ ο φοιτητής παραλαμβάνει από τη Γραμματεία το ετήσιο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, τις περιόδους εξετάσεων, τις αργίες, κ.λπ.

Στην αρχή κάθε περιόδου ανακοινώνεται το Ωρολόγιο Πρόγραμμα της περιόδου στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων, κ.λπ.

Άρθρο 11

Διεξαγωγή Εκπαιδευτικού Έργου - Καθήκοντα Διδασκόντων

Τη διδασκαλία των μαθημάτων του Προγράμματος μπορούν να αναλαμβάνουν:

1. Μέλη ΔΕΠ, ομότιμοι καθηγητές, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, ειδικοί επιστήμονες κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος (ΠΔ 407/80) του Πανεπιστημίου Πειραιώς ή άλλου ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

2. Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, που είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική ή ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα.
3. Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο αντικείμενο του ΠΜΣ.

Για την ανάπτυξη ειδικών θεμάτων (π.χ. διαλέξεις) μπορούν να προσκαλούνται επιστήμονες ή στελέχη αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή αυξημένη εμπειρία στο αντικείμενο του ΠΜΣ.

Φροντιστηριακές ασκήσεις στο πλαίσιο μαθημάτων του ΠΜΣ μπορούν να ανατίθενται, εκτός των ανωτέρω και σε μέλη του διδακτικού προσωπικού καθώς και σε υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς ή άλλου ΑΕΙ.

Δεν επιτρέπεται στα μέλη ΔΕΠ να διδάσκουν αποκλειστικά σε ΠΜΣ. Ο καθορισμός του αριθμού των μεταπτυχιακών μαθημάτων που δύνανται να ανατίθενται στα μέλη ΔΕΠ ενός Τμήματος, καθώς και η ανάθεση της διδασκαλίας των μαθημάτων και των φροντιστηριακών ασκήσεων των μαθημάτων του ΠΜΣ, γίνεται από τη ΓΣΕΣ ή την ΕΔΕ με απόφασή της, μετά από εισήγηση της ΣΕ.

Άρθρο 12 Τίτλος Σπουδών

Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) είναι δημόσιο έγγραφο. Ο τύπος του ορίζεται με απόφαση της ΣΕΣ. Το ΜΔΕ συντάσσεται στην ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση λειτουργίας αγγλόφωνου ΠΜΣ το ΜΔΕ συντάσσεται στην ελληνική και σε όποια άλλη γλώσσα αναφέρεται ρητά στην ιδρυτική απόφαση του ΠΜΣ.

Τα ΠΜΣ οδηγούν σε τίτλο σπουδών επιπέδου 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ).

Το ΜΔΕ που απονέμει το ΠΜΣ που διοργανώνεται από ένα Τμήμα υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Γραμματέα του Τμήματος. (Παράρτημα 2)

Σε περίπτωση Διατμηματικού ΠΜΣ, ο τίτλος υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής και τον Γραμματέα του Τμήματος που έχει τη διοικητική υποστήριξη του ΠΜΣ. (Παράρτημα 3)

Σε περίπτωση Διαπανεπιστημιακού ΠΜΣ, στο οποίο το Πανεπιστήμιο Πειραιώς είναι το επισπεύδον ίδρυμα, ο τίτλος υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής και τον Γραμματέα του Τμήματος που έχει τη διοικητική υποστήριξη του ΠΜΣ. (Παράρτημα 4)

Σε περίπτωση Διακρατικού-Διαπανεπιστημιακού ΠΜΣ, στο οποίο το Πανεπιστήμιο Πειραιώς είναι το επισπεύδον ίδρυμα, ο τίτλος υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο του Συντονιστικού Οργάνου και τον Γραμματέα του Τμήματος που έχει τη διοικητική υποστήριξη του ΠΜΣ. (Παράρτημα 5)

Το βιβλίο διπλωματούχων μεταπτυχιακών φοιτητών υπογράφεται από τον Γραμματέα του Τμήματος, τον Πρόεδρο του Τμήματος ή της ΕΔΕ και τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου.

Στο Μ.Δ.Ε. επισυνάπτεται Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και αγγλική γλώσσα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του Ν. 3374/2005 (ΦΕΚ 189, τ.Α') και της Υ.Α. Φ5/89656/Β3/13-8-07 (ΦΕΚ 1466, τ.Β').

Άρθρο 13 **Ορκωμοσία**

Φοιτητής/φοιτήτρια που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις μεταπτυχιακές σπουδές του/της, ορκίζεται ενώπιον του Πρύτανη και του Προέδρου του Τμήματος. Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς αποπεράτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του μεταπτυχιακού διπλώματος. Πριν από την ορκωμοσία μπορεί να χορηγείται στους αποφοίτους σχετική βεβαίωση επιτυχούς περάτωσης των μεταπτυχιακών σπουδών τους.

Η ορκωμοσία γίνεται σε τελετή, παρουσία των αποφοίτων, σε ημέρες που ορίζονται από Πρύτανη σε συνεννόηση με τους Προέδρους των Τμημάτων. Για λόγους ανωτέρας βίας και με αίτησή του προς τη Γραμματεία του Τμήματος του ο/η απόφοιτος μπορεί να ζητήσει τη χορήγηση του τίτλου σπουδών χωρίς να συμμετάσχει στην τελετή ορκωμοσίας ή να ζητήσει να συμμετάσχει σε επόμενη τελετή ορκωμοσίας. Στις περιπτώσεις αποδεδειγμένης διαμονής στο εξωτερικό (σπουδές, εργασία, λόγους υγείας) ο/η απόφοιτος μπορεί να ζητήσει με αίτησή του προς τη Γραμματεία του Τμήματος του να ορκισθεί ενώπιον των ελληνικών προξενικών και πρεσβευτικών αρχών της χώρας που διαμένει.

Το κείμενο του όρκου για τους αποφοίτους που αποκτούν ΜΔΕ φαίνεται στο Παράρτημα 1.

Για όσους δεν επιθυμούν να δώσουν όρκο θρησκευτικού τύπου επιτρέπεται απλή επίκληση της τιμής και συνείδησής τους, το δε κείμενο του όρκου φαίνεται στο Παράρτημα 1.

Άρθρο 14 **Διοικητική Υποστήριξη των ΠΜΣ**

1. Διεύθυνση Προγραμμάτων - Υποχρεώσεις Διευθυντή

Ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος με τη σύμφωνη γνώμη της ΣΕ, τους οποίους υποβάλλει προς έγκριση στη ΓΣΕΣ ή στην ΕΔΕ σε περίπτωση Διατμηματικού Προγράμματος.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ ως Επιστημονικός Υπεύθυνος του αντίστοιχου έργου είναι αρμόδιος για την παρακολούθηση και την εκτέλεση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού όπως επίσης για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών, την υπογραφή των εντολών πληρωμής και τη συνυπογραφή των συμβάσεων ανάθεσης έργου.

Οι εκπρόσωποι των Τμημάτων στην ΕΔΕ έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν τις ΓΣΕΣ των Τμημάτων τους, όταν αυτό τους ζητηθεί από τον Πρόεδρο του Τμήματος.

2. Υποχρεώσεις Γραμματείας

Τη διοικητική υποστήριξη των προγραμμάτων αναλαμβάνει το επισπεύδον Τμήμα που προβλέπεται από την ιδρυτική απόφαση εκάστου ΠΜΣ.

Οι διοικητικοί υπάλληλοι που υποστηρίζουν τα ΠΜΣ εκτός ωρών εργασίας τους στο Πανεπιστήμιο, καθώς και αυτοί στους οποίους έχει ανατεθεί έργο σχετικά με τα ΠΜΣ, δύνανται

να αμείβονται για τις υπηρεσίες που παρέχουν.

Άρθρο 15 **Οικονομική Διαχείριση των ΠΜΣ**

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν.3685/08, η διαχείριση των οικονομικών πόρων όλων των ΠΜΣ γίνεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) του Πανεπιστημίου Πειραιώς, με την επωνυμία Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Η οικονομική διαχείριση κάθε κύκλου ΠΜΣ αποτελεί ξεχωριστό υλοποιούμενο έργο από το Κέντρο Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς και γίνεται σύμφωνα με τον σκοπό και το νομικό πλαίσιο λειτουργίας του τελευταίου. Ως Κύκλος ΠΜΣ νοείται η οριζόμενη από την Ιδρυτική Υπουργική Απόφαση του κάθε ΠΜΣ συνολική διάρκεια φοίτησης των σπουδαστών για την απόκτηση του προβλεπόμενου τίτλου σπουδών.

Η οικονομική διαχείριση κάθε υλοποιούμενου έργου ΠΜΣ από το Κέντρο Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς γίνεται με βάση τον προϋπολογισμό ο οποίος εγκρίνεται από την αρμόδια ΓΣΕΣ ή ΕΔΕ σε περίπτωση Διατμηματικού Προγράμματος και κατόπιν έγκρισής του από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Ο Διευθυντής κάθε ΠΜΣ είναι ο Επιστημονικός Υπεύθυνος των υλοποιούμενων στο Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιώς έργων του ΠΜΣ και έχει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες που ορίζονται στον εκάστοτε εγκεκριμένο από τη Σύγκλητο Οδηγό Διαχείρισης και Χρηματοδότησης του Κέντρου Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Άρθρο 16 **Αξιολόγηση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών**

Η αξιολόγηση των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνεται με τη διαδικασία της ετήσιας εσωτερικής αξιολόγησης και της εξωτερικής αξιολόγησης των ακαδημαϊκών Τμημάτων σύμφωνα με τον νόμο 3374/2005, η οποία έχει ολοκληρωθεί σε όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Η διαδικασία της αξιολόγησης διαμορφώνεται από την Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην ανώτατη Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.) ως εποπτική και συντονιστική αρχή του συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας. Η αρμοδιότητα για τη διαμόρφωση του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας και των διαδικασιών υλοποίησής του ανήκει στην Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Άρθρο 17

Στόχος των Διδακτορικών Σπουδών

Το Πανεπιστήμιο έχει την αρμοδιότητα της οργάνωσης Διδακτορικών Σπουδών και της χορήγησης Διδακτορικών Διπλωμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3685/08.

Τα προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών παρέχουν εξειδίκευση στα γνωστικά πεδία των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς, αλλά και σε συγγενή πεδία.

Οι Διδακτορικές Σπουδές αποβλέπουν στη δημιουργία υψηλής ποιότητας επιστημονικής έρευνας όπως επίσης και στη δημιουργία επιστημόνων ικανών να συμβάλουν στην πρόοδο της επιστήμης της έρευνας και των εφαρμογών. Οι απόφοιτοι των Διδακτορικών Σπουδών προορίζονται να στελεχώσουν το ερευνητικό, επιχειρηματικό και εκπαιδευτικό δυναμικό της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Συγχρόνως, τα προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών αποτελούν για τα Τμήματα, αλλά και το Πανεπιστήμιο γενικότερα, πηγή ακαδημαϊκού κύρους και διεθνούς διάκρισης και συμβάλλουν στην αναβάθμιση της ερευνητικής παραγωγής, με έμφαση στη εκπόνηση των επιστημονικών εργασιών που συντελούνται στο πλαίσιό τους.

Άρθρο 18

Τυπικά Προσόντα Υποψηφίων στα Προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών

Οι υποψήφιοι των Διδακτορικών Σπουδών πρέπει να έχουν τουλάχιστον τα εξής τυπικά προσόντα:

1. Πτυχίο ή δίπλωμα από ΑΕΙ ή ΤΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρισμένων από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
2. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης από ΑΕΙ ή ΤΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρισμένων από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Η ΓΣΕΣ κάθε Τμήματος μπορεί να προσθέσει επιπλέον κριτήρια εισαγωγής, εφόσον το προβλέπει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος και μετά από ατομικά αιτιολογημένη απόφαση της ΓΣΕΣ μπορεί να γίνει δεκτός ως υποψήφιος διδάκτορας και μη κάτοχος ΜΔΕ Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ ή ισότιμων σχολών μπορούν να γίνουν δεκτοί ως υποψήφιοι διδάκτορες μόνο εφόσον είναι κάτοχοι ΜΔΕ

Άρθρο 19

Διαδικασία Εισαγωγής

Το Τμήμα, μετά από απόφαση της ΓΣΕΣ δέχεται αιτήσεις για πλήρωση θέσης/ων υποψηφίου/ας διδάκτορα, είτε καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους χωρίς προκήρυξη είτε δημοσιεύοντας Προκήρυξη και αναγράφοντας όλες τις σχετικές λεπτομέρειες (ημερομηνίες και τόπος κατάθεσης της αίτησης, απαραίτητα δικαιολογητικά που πρέπει να τη συνοδεύουν, περιγραφή γνωστικού αντικείμενου κ.ά.).

Οι υποψήφιοι/ες που ενδιαφέρονται να πραγματοποιήσουν Διδακτορικές Σπουδές υποβάλλουν αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που ορίζονται στη σχετική Προκήρυξη ή στον εσωτερικό κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που υποβάλλονται από κάθε υποψήφιο είναι τα εξής:

1. Αντίγραφο πτυχίου ή διπλώματος από ΑΕΙ ή ΤΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρισμένων από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
2. Αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης από ΑΕΙ ή ΤΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρισμένων από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π
3. Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα.
4. Ανάλυση ερευνητικών ενδιαφερόντων και προτεραιοτήτων.
5. Πιστοποιητικό επαρκούς γνώσης μιας τουλάχιστον επίσημης γλώσσας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
6. Δύο συστατικές επιστολές κατά προτίμηση από μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ, σε φάκελο κλειστό από το συστήνοντα.
7. Αντίγραφα εργασιών που έχουν εκπονηθεί σε προηγούμενα προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών.

Ο υποψήφιος υποβάλλει στη ΓΣΕΣ του οικείου Τμήματος ερευνητική πρόταση, στην οποία παρουσιάζει συνοπτικά το προτεινόμενο αντικείμενο της διδακτορικής του έρευνας.

Η ΓΣΕΣ του Τμήματος, ύστερα από εισήγηση της Εισηγητικής Επιτροπής, που έχει ορίσει για το σκοπό αυτό, ελέγχει τα προσόντα του υποψηφίου σύμφωνα με τα κριτήρια εισαγωγής και αν αυτά είναι επαρκή, εξετάζει την επιστημονική επάρκεια, καθώς και το εφικτό της ερευνητικής του πρότασης. Επίσης συνεκτιμά τη διαθεσιμότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος για την επίβλεψη των υποψηφίων και αποφασίζει για την αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης εισαγωγής. Σε θετική περίπτωση ορίζεται ο επιβλέπων Καθηγητής και τα υπόλοιπα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Η ημερομηνία λήψης της σχετικής απόφασης καθορίζει το χρονικό σημείο έναρξης των σπουδών του υποψηφίου διδάκτορα.

Άρθρο 20

Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής

Μετά από την ικανοποίηση των οποιωνδήποτε άλλων προϋποθέσεων και υποχρεώσεων εκ μέρους του υποψηφίου διδάκτορα, το πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών εστιάζεται στην εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Η διδακτορική διατριβή πρέπει να είναι πρωτότυπη και να αποτελεί σημαντική συνεισφορά στην επιστημονική γνώση.

Για την απονομή του Διδακτορικού Διπλώματος, με απόφαση της ΓΣΕΣ του οικείου Τμήματος, δύναται να τίθενται και άλλες προϋποθέσεις όπως δημοσιεύσεις προερχόμενες από τη διδακτορική διατριβή σε επιστημονικά περιοδικά, παρουσιάσεις σε εθνικά ή διεθνή συνέδρια με σύστημα κριτών, παρακολούθηση ή/και εξέταση μαθημάτων σύμφωνα με το άρθρο 24, κ.ά.

Ο επιστημονικός και ερευνητικός χαρακτήρας της διδακτορικής διατριβής την διαφοροποιεί ουσιαστικά και καθοριστικά από την αντίστοιχη εργασία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος, που οδηγεί στο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης.

Με απόφαση της ΓΣΕΣ ορίζεται η γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής. Αν η γλώσσα συγγραφής δεν είναι η ελληνική θα κατατίθεται και περίληψη της διατριβής στα ελληνικά. Η διδακτορική διατριβή και η περίληψή της κατατίθενται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πειραιώς (σε ηλεκτρονική μορφή) και στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών

Διατριβών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης ΕΚΤ.

Άρθρο 21

Διαδικασίες Επιβλεπόμενης Έρευνας

Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη ΓΣΕΣ τριμελής συμβουλευτική επιτροπή για την επίβλεψη και καθοδήγηση του υποψηφίου, στην οποία μετέχουν ένα (1) μέλος ΔΕΠ του οικείου Τμήματος της βαθμίδας του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή, ως επιβλέπων, και άλλα δύο (2) μέλη, τα οποία μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του ίδιου ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές ΑΕΙ, καθηγητές ΑΣΕΙ ή μέλη Ε.Π. των ΤΕΙ και της ΑΣΠΑΙΤΕ ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του.

Ο επιβλέπων Καθηγητής καθοδηγεί και υποστηρίζει την έρευνα του υποψηφίου διδάκτορα. Η λειτουργία της συμβουλευτικής επιτροπής είναι σημαντική, αλλά δεν υποκαθιστά τον ιδιαίτερο ρόλο του επιβλέποντος Καθηγητή, του οποίου η εμπλοκή στην επιβλεπόμενη έρευνα είναι κρίσιμη. Ειδικότερα, η άμεση συνεργασία επιβλέποντος και υποψηφίου διδάκτορα πρέπει να είναι τακτική και συνεχής.

Η ΓΣΕΣ κάθε Τμήματος καθορίζει με απόφασή της τον αριθμό των επιβλεπομένων διδακτορικών φοιτητών ανά επιβλέποντα Καθηγητή και έως πέντε κατ' ανώτατο όριο.

Άρθρο 22

Διάρκεια Σπουδών και Έλεγχος Προόδου

Η διάρκεια των Διδακτορικών Σπουδών δε μπορεί να είναι μικρότερη από τρία έτη, από την ημέρα λήψης της απόφασης της ΓΣΕΣ σχετικά με την αποδοχή του υποψηφίου για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και τον ορισμό της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής.

Σε χρονικό διάστημα που αποφασίζει η ΓΣΕΣ, ο υποψήφιος διδάκτωρ υποβάλλει στη συμβουλευτική επιτροπή εκτενή και λεπτομερή ερευνητική πρόταση, η οποία επεκτείνει, εξειδικεύει, ή αναθεωρεί την αρχική πρόταση, που υπέβαλε κατά την έναρξη των σπουδών.

Η συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα υποβάλλει ετήσια έκθεση προόδου στη ΓΣΕΣ του Τμήματος. Την ευθύνη σύνταξης της έκθεσης έχει ο επιβλέπων Καθηγητής. Η πρώτη έκθεση προόδου υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση του πρώτου έτους σπουδών του υποψηφίου. Στην έκθεση περιγράφεται η ερευνητική και επικουρική εργασία που ολοκληρώθηκε κατά το προηγούμενο έτος και τίθενται οι στόχοι του επόμενου.

Η ΓΣΕΣ, μετά από εισήγηση της συμβουλευτικής επιτροπής μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή από το πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του υποψηφίου διδάκτορα, του οποίου η πρόοδος κρίνεται ανεπαρκής, ή έχει υποπέσει σε περιπτώσεις παραπτώματων όπως αντιγραφής, ανάρμοστης συμπεριφοράς ή συμπεριφοράς που αντιβαίνει στην ακαδημαϊκή δεοντολογία. Διαγραφή υποψηφίου διδάκτορα από το πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών μπορεί να γίνει και μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου.

Ο υποψήφιος διδάκτορας δικαιούται να ζητήσει αναστολή σπουδών μία φορά κατά τη διάρκεια των σπουδών του. Το χρονικό διάστημα της αναστολής δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από δύο (2) έτη. Η ΓΣΕΣ κρίνει τη σπουδαιότητα των λόγων της αιτούμενης αναστολής και εφ' όσον

γίνουν αποδεκτοί, ο υποψήφιος μπορεί να συνεχίσει τις σπουδές του μετά το χρονικό διάστημα της αναστολής, αλλά σύμφωνα με τους ισχύοντες κατά την κατάθεση της αίτησης εκπόνησης όρους.

Σε περίπτωση μετάκλησης, μετακίνησης ή εκλογής μέλους ΔΕΠ σε Τμήμα του Πανεπιστημίου Πειραιώς, προερχόμενου από Τμήμα του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ της ημεδαπής, οι υποψήφιοι διδάκτορες που το μέλος ΔΕΠ επέβλεπε στο Τμήμα που υπηρετούσε προηγουμένως, δύνανται να ζητήσουν την εγγραφή τους σε πρόγραμμα διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος αυτού, υπό την επίβλεψη του μετακληθέντος ή μετακινήθέντος ή εκλεγέντος μέλους ΔΕΠ, τηρουμένων των προϋποθέσεων του άρθρου 19 του παρόντος. Μετά από αίτηση του υποψηφίου διδάκτορα προς το Τμήμα υποδοχής, η ΓΣΕΣ του Τμήματος αυτού μπορεί να αναγνωρίσει το χρόνο σπουδών του στο προηγούμενο διδακτορικό πρόγραμμα εφόσον κρίνει ότι το θέμα της διδακτορικής του διατριβής ως προς το αντικείμενο και το εφικτόν είναι το αυτό ή εφόσον αιτιολογημένα κρίνει ότι είναι συναφές με το θέμα της διδακτορικής διατριβής που εκπονούσε στο προηγούμενο πρόγραμμα. Επιπροσθέτως η ΓΣΕΣ μπορεί να θέσει ως προϋπόθεση την παρακολούθηση ή/και εξέταση μαθημάτων σύμφωνα με το άρθρο 24.

Άρθρο 23 **Όροι Φοίτησης**

Οι υποψήφιοι διδάκτορες υποχρεούνται να συνδράμουν επικουρικά στο διδακτικό και ερευνητικό έργο του Τμήματος. Οι λεπτομέρειες ορίζονται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Οι υποψήφιοι διδάκτορες υποχρεούνται να παρουσιάζουν την πρόοδο της ερευνητικής τους εργασίας σε σεμινάρια που οργανώνονται από το Τμήμα περιοδικά για το σκοπό αυτό.

Άρθρο 24 **Παρακολούθηση Διαλέξεων**

Ο Επιβλέπων, μετά από σύμφωνη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής, μπορεί, να ζητήσει από τον υποψήφιο διδάκτορα εφ' όσον αυτό κρίνεται απαραίτητο, την υποχρεωτική παρακολούθηση ή / και εξέταση συγκεκριμένων μαθημάτων του οικείου Τμήματος, ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς, μετά από έγκριση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ του Τμήματος υποδοχής.

Τη σχετική έγκριση αιτείται ο Επιβλέπων Καθηγητής. Η παρακολούθηση αυτή μπορεί να συνεπάγεται τη συμμετοχή σε εξετάσεις όχι όμως δικαίωμα ή υποχρέωση εγγραφής ή αποφοίτησης από άλλο Πρόγραμμα.

Στον εσωτερικό κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών ενός Τμήματος μπορεί να προβλέπεται η υποχρεωτική παρακολούθηση ειδικών μαθημάτων διδακτορικού επιπέδου που προσφέρονται στους υποψηφίους διδάκτορες του Τμήματος.

Εάν απαιτηθεί η υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων από τον υποψήφιο διδάκτορα, αυτό πρέπει να συμβεί κατά το πρώτο έτος εγγραφής του στο πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων.

Ο υποψήφιος διδάκτωρ έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει ένα μέρος της έρευνάς του σε Πανεπιστήμιο άλλης χώρας μετά από σύμφωνη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής και της ΓΣΕΣ, προκειμένου να εξοικειωθεί με το διεθνές σύστημα αξιολόγησης και τεκμηρίωσης της επιστημονικής γνώσης. Ο υποψήφιος οφείλει να επιδιώκει ενεργή παρουσία στο διεθνές ακαδημαϊκό περιβάλλον, συμμετέχοντας σε σεμινάρια ή επιστημονικά συνέδρια, αποβλέποντας στην αναγνώριση της έρευνάς του με δημοσιεύσεις σε περιοδικά με σύστημα κριτών, όπου αυτό είναι εφικτό.

Εφ' όσον υπάρχει οικονομική δυνατότητα, τα ΠΜΣ επιχορηγούν τη συμμετοχή των υποψηφίων διδασκόντων σε εθνικά ή διεθνή συνέδρια μετά από απόφαση της ΓΣΕΣ ή της ΕΔΕ.

Άρθρο 25

Τελική Κρίση της Διδακτορικής Διατριβής

Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα γίνεται από επταμελή Εξεταστική Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν τα τρία μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής και τέσσερα μέλη που ορίζονται από τη ΓΣΕΣ. Όλα τα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το θέμα της διδακτορικής διατριβής. Τέσσερα τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να είναι μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων τουλάχιστον δύο πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές ΑΕΙ, καθηγητές ΑΣΕΙ ή μέλη Ε.Π. των ΤΕΙ και της ΑΣΠΑΙΤΕ ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημοσίως και ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής. Η Επιτροπή κρίνει την πρωτοτυπία του περιεχομένου της διατριβής και τη ουσιαστική συμβολή της στην επιστήμη. Η έγκρισή της απαιτεί τη σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Η Εξεταστική Επιτροπή τηρεί πρακτικά, στα οποία περιέχονται οι γνώμες όλων των μελών της σχετικά με την πρωτοτυπία και την επιστημονική συμβολή της διατριβής, καθώς και η αιτιολογημένη θετική ή αρνητική ψήφος κάθε μέλους και η τελική απόφαση της Επιτροπής. Η Εξεταστική Επιτροπή δύναται να αναπέμψει με απόφασή της τη διατριβή για διορθώσεις ή επεξηγήσεις για διάστημα μέχρι έξι (6) μήνες. Το τελικό πρακτικό της Εξεταστικής Επιτροπής υπογράφεται από όλα τα παρόντα μέλη.

Η διδακτορική διατριβή αξιολογείται με την κλίμακα καλώς, λίαν καλώς ή άριστα.

Η επίσημη αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από την ΓΣΕΣ βάσει των πρακτικών της Εξεταστικής Επιτροπής.

Πριν την επίδοση των Διδακτορικών διπλωμάτων μπορεί να χορηγείται στους διδάκτορες σχετική βεβαίωση επιτυχούς περάτωσης των Διδακτορικών Σπουδών τους.

Το κείμενο του όρκου για τους διδάκτορες που αποκτούν Διδακτορικό Δίπλωμα φαίνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β. Για όσους δεν επιθυμούν να δώσουν θρησκευτικό όρκο επιτρέπεται απλή επίκληση της τιμής και συνείδησής τους.

Η επίδοση των Διδακτορικών διπλωμάτων γίνεται σε τελετή, σε ημέρες που ορίζονται από τον Πρύτανη σε συνεννόηση με τους Προέδρους των Τμημάτων. Για λόγους ανωτέρας βίας και με αίτησή του προς τη Γραμματεία του Τμήματος του ο/η διδάκτορας μπορεί να ζητήσει τη χορήγηση του τίτλου σπουδών χωρίς να συμμετάσχει στην τελετή αυτή ή να ζητήσει να συμμετάσχει σε επόμενη τελετή.

Άρθρο 26

Είδος και Τύπος Διδακτορικού Διπλώματος

Ο τίτλος του Διδακτορικού Διπλώματος είναι δημόσιο έγγραφο και απονέμεται στο γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος στο οποίο εκπονήθηκε η διδακτορική διατριβή. Τον τύπο του Διδακτορικού Διπλώματος ορίζει με απόφασή της η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Το Διδακτορικό Δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Γραμματέα του Τμήματος. (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7)

Στην περίπτωση επιστημονικής συνεργασίας Τμήματος με Τμήμα αναγνωρισμένου ομοταγούς ιδρύματος της αλλοδαπής, για εκπόνησης διδακτορικής διατριβής με συνεπίβλεψη το Τμήμα χορηγεί χωριστό τίτλο Διδακτορικού Διπλώματος, στον οποίο γίνεται μνεία και του άλλου συνεργαζόμενου ιδρύματος, εφόσον το Ειδικό πρωτόκολλο Συνεργασίας Ε.Π.Σ. δεν ορίζει διαφορετικά. Ο τίτλος αυτός υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Γραμματέα του Τμήματος που συμμετέχει στη συνεργασία.

Οι Διδακτορικές Σπουδές οδηγούν σε τίτλο σπουδών επιπέδου Β σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ).

Άρθρο 27

Διοικητική Υποστήριξη των Διδακτορικών Σπουδών

Η διοικητική υποστήριξη των Διδακτορικών Σπουδών γίνεται από τη Γραμματεία του οικείου Τμήματος.

Άρθρο 28

Αξιολόγηση Προγραμμάτων Διδακτορικών Σπουδών

Η αξιολόγηση των Διδακτορικών Σπουδών γίνεται με τη διαδικασία της ετήσιας εσωτερικής αξιολόγησης και της εξωτερικής αξιολόγησης των ακαδημαϊκών Τμημάτων σύμφωνα με τον νόμο 3374/2005, η οποία έχει ολοκληρωθεί σε όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Η διαδικασία της αξιολόγησης διαμορφώνεται από την Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην ανώτατη Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.) ως εποπτική και συντονιστική αρχή του συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας. Η αρμοδιότητα για τη διαμόρφωση του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας και των διαδικασιών υλοποίησής του ανήκει στην Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Άρθρο 29

Μεταβατικές Διατάξεις

Τα Τμήματα που διαθέτουν Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών, θα πρέπει σε αποκλειστική προθεσμία έξι (6) μηνών να εναρμονίσουν τον Κανονισμό τους με τον παρόντα Κανονισμό έτσι ώστε οι διατάξεις να μην έρχονται σε αντίφαση.

Θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα Κανονισμό, θα ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

(αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Κανονισμού Λειτουργίας
Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών)

1. Όρκος Διπλωματούχου ΠΜΣ
2. Σχέδιο Μεταπτυχιακού Διπλώματος
3. Σχέδιο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Διατμηματικού ΠΜΣ
4. Σχέδιο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Διαπανεπιστημιακού ΠΜΣ
5. Σχέδιο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Διακρατικού-διαπανεπιστημιακού ΠΜΣ
6. Καθομολόγηση διδάκτορα
7. Σχέδιο διδακτορικού διπλώματος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΟΡΚΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Θρησκευτικός όρκος

(κείμενο για άνδρα)

Του Διπλώματος των Μεταπτυχιακών Σπουδών /
του Τμήματος .....
του Πανεπιστημίου Πειραιώς αξιωθείς, /
καθομολογώ τάδε: /
«Κατ' αρετήν και δικαιοσύνην βιώσομαι / και εν πίστει αεί
πολιτεύσομαι, / πρότυπον εμαυτὸν παρέχων / και τα εκ του
Πανεπιστημίου κτηθέντα διδάγματα / πιστῶς και ακριβῶς
εν τῷ βίῳ τηρῶν και τοις ἄλλοις μεταλαμπαδεύων, / ωφέλιμον οὕτω
εμαυτὸν τη Πολιτεία και ανθρώπων Κοινωνία παρέχων».

(κείμενο για γυναίκα)

Του Διπλώματος των Μεταπτυχιακών Σπουδών /
του Τμήματος .....
του Πανεπιστημίου Πειραιώς αξιωθείσα, / καθομολογώ τάδε:
«Κατ' αρετήν και δικαιοσύνην βιώσομαι / και εν πίστει αεί
πολιτεύσομαι, / πρότυπον εμαυτήν παρέχουσα /
και τα εκ του Πανεπιστημίου κτηθέντα διδάγματα /
πιστῶς και ακριβῶς εν τῷ βίῳ τηρούσα και τοις ἄλλοις
μεταλαμπαδεύουσα, / ωφέλιμον οὕτω εμαυτήν τη Πολιτεία και ανθρώπων
Κοινωνία παρέχουσα».

Πολιτικός όρκος :

Του Διπλώματος των Μεταπτυχιακών Σπουδών /
του Τμήματος .....
του Πανεπιστημίου Πειραιώς αξιωθείς-σα, /
κατά την εμὴν συνείδησιν καθομολογώ τάδε :
«Κατ' αρετήν και δικαιοσύνην βιώσομαι / και εν πίστει αεί
πολιτεύσομαι, / πρότυπον εμαυτὸν-ήν παρέχων-ουσα /
και τα εκ του Πανεπιστημίου κτηθέντα διδάγματα /
πιστῶς και ακριβῶς εν τῷ βίῳ τηρῶν-ούσα και τοις ἄλλοις
μεταλαμπαδεύων-ουσα, / ωφέλιμον οὕτω εμαυτὸν-ήν τη Πολιτεία και
ανθρώπων Κοινωνία παρέχων-ουσα».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΠΛ. ....

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ.....

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ

..... (όνομα πατρώνυμο επώνυμο)

ΕΚ/Ξ..... (Τόπος γέννησης)

ΠΕΡΙ Τ..... (Τίτλος Μετ'ικού)

ΕΝ ΤΩ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΣΠΟΥΔΑΣΑΣ/Α

ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΝΟΜΙΣΜΕΝΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ

ΥΠΟΣΤΑΣ/Α

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥΣ

ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΙΣ Τ.....(Τίτλος ΠΜΣ)

ΕΙΣ ΤΗΝ.....(κατεύθυνση ΠΜΣ-αν υπάρχει)

ΕΝΕΚΡΙΘΗ

ΕΤΕΙ..... (ημερ. Ανακήρυξης)

ΕΓΕΝΕΤΟ ΤΟΔΕ..... (ημερ. Ορκωμοσίας)

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΠΛ. ....

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΟ ΤΜΗΜΑ .....

ΤΟ ΤΜΗΜΑ .....

ΚΑΙ ΤΟ ΤΜΗΜΑ.....

**ΑΠΟΝΕΜΟΥΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ**

ΕΙΣ ΤΟΝ/ΗΝ

.....(όνομα πατρώνυμο επώνυμο)

ΕΚ/Ξ .....(Τόπος γέννησης)

ΠΕΡΙ Τ..... (Τίτλος Μετ/κού)

ΣΠΟΥΔΑΣΑΣ/Α

ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΝΟΜΙΣΜΕΝΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ

ΥΠΟΣΤΑΣ/Α

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥΣ ΤΟΥ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΙΣ Τ.....

.....(Τίτλος ΠΜΣ)

ΕΝΕΚΡΙΘΗ

ΕΤΕΙ..... (ημερ. Ανακήρυξης)

ΕΓΕΝΕΤΟ ΤΟΔΕ.....(ημερ. Ορκωμοσίας)

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
(που έχει τη διοικητική υποστήριξη)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΠΛ. ....

ΤΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ.....

ΚΑΙ ΤΟ

..... (Συνεργ/νο Παν/μιο)

ΣΧΟΛΗ/ΤΜΗΜΑ .....

**ΑΠΟΝΕΜΟΥΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ**

ΕΙΣ ΤΟΝ/ΗΝ

.....(όνομα πατρώνυμο επώνυμο)

ΕΚ/Ξ .....(Τόπος γέννησης)

ΠΕΡΙ Τ..... (Τίτλος Μετ/κού)

ΣΠΟΥΔΑΣΑΣ/Α

ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΝΟΜΙΣΜΕΝΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ

ΥΠΟΣΤΑΣ/Α

*ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥΣ ΤΟΥ ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΙΣ Τ.....*

.....(Τίτλος ΠΜΣ)

ΕΝΕΚΡΙΘΗ

ΕΤΕΙ..... (ημερ. Ανακήρυξης)

ΕΓΕΝΕΤΟ ΤΟΔΕ.....(ημερ. Ορκωμοσίας)

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
(που έχει τη διοικητική υποστήριξη)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΠΛ. ....

ΤΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ .....

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ

..... (Συνεργό/νο Παν/μιο)

ΣΧΟΛΗ/ΤΜΗΜΑ .....

**ΑΠΟΝΕΜΟΥΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ**

ΕΙΣ ΤΟΝ/ΗΝ

.....(όνομα πατρώνυμο επώνυμο)

ΕΚ/Ξ .....(Τόπος γέννησης)

ΠΕΡΙ Τ..... (Τίτλος Μετ/κού)

ΣΠΟΥΔΑΣΑΣ/Α

ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΝΟΜΙΣΜΕΝΗΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ

ΥΠΟΣΤΑΣ/Α

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥΣ ΤΟΥ

ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟΥ - ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΙΣ Τ.....

.....(Τίτλος ΠΜΣ)

ΕΝΕΚΡΙΘΗ

ΕΤΕΙ..... (ημερ. Ανακήρυξης)

ΕΓΕΝΕΤΟ ΤΟΔΕ.....(ημερ. Ορκωμοσίας)

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
(που έχει τη διοικητική υποστήριξη)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

ΚΑΘΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

του/της .....

«Αξιωθείς/α του διπλώματος του διδάκτορος του Τμήματος
..... του Πανεπιστημίου
Πειραιώς, δέχομαι και καθομολογώ ότι δεν θα παύσω να
καταβάλλω πάσαν προσπάθειαν δια την προαγωγήν της Εθνικής
Οικονομίας και ότι θα καταγίνω εν σεμνότητι βίου και
χρηστότητι ήθους εις την έρευναν της ειδικότητός μου».

Ο/Η Πρόεδρος

Ο/Η Διδάκτωρ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7

ΑΡΙΘΜ. ΔΙΠΛ. ....

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΥΤΑΝΕΥΟΝΤΟΣ

ΕΝ ΤΩ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ .....

Ο

.....
ΕΚ/Ξ..... ΟΡΜΩΜΕΝΟΣ/Η

ΥΠΟΣΤΑΣ/Α ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΑ

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ

ΑΝΗΓΟΡΕΥΘΗ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ/ΤΩΝ .....

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ .....

ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.....

ΕΤΕΙ.....ΜΗΝΟΣ.....

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΤΗ.....

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ